

Φοινικόδεντρα με χουρμάδες στην έρημο

Βρίσκομαι σε μία διαφορετική φύση, χωρίς ιδιαίτερα ανοιξιότατο χαρακτήρα, όμως με απολύτως δικά της χρώματα. Βρίσκομαι στην έρημο του Νέγκεβ, στο σημείο που η Αίγυπτος, η Ιορδανία και το Ισραήλ συναντάνε την Ερυθρά Θάλασσα.

Σε όλη τη διαδρομή των τριών περίπου ωρών, από την Ιερουσαλήμ νότια προς το τουριστικό θέρετρο του Ειλάτ, μπορεί κανείς να συναντήσει στη διαδρομή, εκτός από ατέλειωτες σειρές από φοινικόδεντρα (κυρίως χουρμαδιές) και αραιή βλάστηση, πολλούς μικρούς οικισμούς. Ο κάθε ένας αποτελείται από μερικές οικογένειες, που φέρνουν ζωή στην έρημο και συμβιώνουν τόσο με τις δύσκολες συνθήκες της (έλλειψη νερού, ζέστη, δυνατές ανεμοθύελλες, κ.α.) όσο και με τα δώρα που τους προσφέρει (καρπούς όπως χουρμάδες, υπόγεια ύδατα, πουχία και ηρεμία, ανοικτούς ορίζοντες, παρθένα φύση, κ.α.).

Αυτό όμως που με κέρδισε περισσότερο ήταν η αρχιτεκτονική. Η «νεο-ντόπια» αρχιτεκτονική (δηλ. μία αναγέννηση παλαιών μεθόδων οικοδομικής πρακτικής, με οικολογική συνείδηση και πειραματισμούς που θυμίζουν τη δεκαετία του 1970), από φυσικά αλλά και από ανακυκλώσιμα «άχρηστα» υλικά, που συνδυάζονται με δημιουργικούς τρόπους σε μία νέα αισθητική, σε πλήρη αρμονία με τη φύση και τις δύσκολες καιρικές συνθήκες της ερήμου.

Στον οικισμό Κετουρά το νέο κτίριο του Ινστι-

τούτου Περιβαλλοντικών Σπουδών έχει τοίχους από ακυρόμπαλες και στέγη από λαμαρίνα. Ακόμη και χωρίς παράθυρα και χωρίς – φυσικά – κλιματισμό, νοιώθει κανείς τη διαφορά θερμοκρασίας που επικρατεί μέσα στο κτίριο σε σχέση με έξω. Οι ακυρόμπαλες, ένα απόλυτα οικολογικό υλικό, το οποίο μάλιστα κοστίζει και ελάχιστα, αποτελεί εξαιρετικό μονωτικό υλικό και συγχρόνως επιτρέπει στο κτίριο να «αναπνέει». Επειδή πολλοί μπορεί να αναρωτηθούν τι σχέση έχουν οι ακυρόμπαλες με την Αίγινα, θα αναφέρω ότι γνωρίζω τουλάχιστον για ένα σπίτι στην Αίγινα που χτίζεται με τοίχους από ακυρόμπαλες!

Στον οικισμό Λοτάν, όπου βρίσκεται το Κέντρο Δημιουργικής Οικολογίας, τα νέα κτίρια που χτίζουν οι ίδιοι οι φοιτητές για να μείνουν βασίζονται στους γεωδαισικούς θόλους του Αμερικανού εφευρέτη μηχανικού Μπάκμινστερ Φούλερ (δεκαετία του 1960). Οι τοίχοι είναι από ακυρόμπαλες και η επικάλυψη από λάσπη. Το αποτέλεσμα είναι απόλυτα εναρμονισμένο με τον άνθρωπο αλλά και το τοπίο της ερήμου. Στον ίδιο οικισμό, το Οικολογικό Πάρκο αποτελείται από δημιουργικές κατασκευές, που φτιάχνουν οι φοιτητές από ανακυκλώσιμα υλικά (μπουκάλια, λάστιχα αυτοκινήτων, παλιά τηλέφωνα, παλιά πλη-

σε ύλινα καλώπια είτε δουλεύεται με το χέρι. Επίσης, το νέο οκταγωνικό κτίριο δίπλα στο πάρκο έχει τοίχους από ακυρόμπαλες και διπλή στέγη από λαμαρίνα (εξωτερικά) και ξύλο (εσωτερικά) για να αερίζεται και να διατηρεί χαμηλή θερμοκρασία στο εσωτερικό του.

Στον οικισμό Νεότ Σμαντάρ, επισκέφτηκα το Κέντρο Παραδοσιακών Τεχνών που βρίσκεται στο κέντρο του οικισμού. Το – κατά τα άλλα σύγχρονο – κτίριο, που έχει σαφείς αναφορές και επιρροές από την εκφραστική αρχιτεκτονική του Καταλανού αρχιτέκτονα Αντόνιο Γκαουντί (19ος αιώνας), στεγάζει τα εργαστήρια αγγειοπλαστικής, χρυσοχοΐας, χειροτεχνίας, κ.α. Ξεχωρίζει δε από μακριά χάρις στον βιοκλιματικό του πύργο. Ο πύργος αυτός λειτουργεί σαν «κλιματισμός» καθώς, με τη βοήθεια ψεκασμού νερού και σωστής αξιοποίησης των φυσικών ανέμων, ψύχει το κτίριο και μειώνει αισθητά τη θερμοκρασία στο εσωτερικό του, όταν έξω επικρατεί αφόρητη ζέστη.

Το δύσκολο κλίμα της ερήμου εμπνέει νέες μορφές αρχιτεκτονικής έκφρασης που εναρμονίζουν το κλίμα με την οικολογική συνείδηση. Σίγουρα μπορεί να εμπνεύσει και σε μας στην Αίγινα τρόπους που μπορούμε να συνδυάσουμε την αρχιτεκτονική με την οικολογία στο δικό μας κλίμα.

Στις φωτογραφίες παρουσιάζονται μερικές από τις ενδιαφέρουσες μορφές που μπορεί να πάρει η αρχιτεκτονική στην έρημο αξιοποιώντας υλικά, όπως η λάσπη, το άχυρο, τα πλαστικά και γυάλινα μπουκάλια, τα λάστιχα αυτοκινήτων, παλιά αυτοκίνητα, κ.α.

Καλό Πιάσχα και Καλή Ανάσταση! ❖

Χτίζοντας με ακυρόμπαλες στην έρημο

Χτίζοντας με ακυρόμπαλες και λάσπη και «άχρηστα» αντικείμενα και παλιά αυτοκίνητα

Οι φοιτητές χτίζουν μόνοι το σπίτι τους από ακυρόμπαλες και λάσπη

Δημιουργώντας με «άχρηστα» αντικείμενα, τα οποία θα καλυφθούν με λάσπη και χρώματα

“

Το δύσκολο κλίμα της ερήμου εμπνέει νέες μορφές αρχιτεκτονικής έκφρασης που εναρμονίζουν το κλίμα με την οικολογική συνείδηση. Σίγουρα μπορεί να εμπνεύσει και σε μας στην Αίγινα τρόπους που μπορούμε να συνδυάσουμε την αρχιτεκτονική με την οικολογία στο δικό μας κλίμα.